

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

A. KEIMENA

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τα υπογραμμισμένα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

<p>is Gallos iam abeuntes secūtus est: quibus interemptis aurum omne recēpit. Quod illic appensum civitatī nomen dedit:</p>	<p>αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες που ήδη αποχωρούσαν· αφού τους εξολόθρευσε πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί έδωσε το όνομά του στην πόλη.</p>
<p>quos equidem in deōrum immortalium coētu ac numero repōno. Amēmus patriam, parēamus senatui, consulāmus bonis; praesentes fructus neglegāmus, posteritātis gloriae serviāmus;</p>	<p>αυτούς βέβαια εγώ τους δίνω μια θέση ανάμεσα στους αθάνατους θεούς. Ας αγαπάμε την πατρίδα μας, ας υπακούμε στη σύγκλητο, ας φροντίζουμε για τους καλούς πολίτες· ας αδιαφορούμε για τα παροντικά αγαθά, ας υπηρετούμε τη δόξα του μέλλοντος·</p>
<p>Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi.</p>	<p>Δεν είδα ποτέ μου τίποτα πιο πρόσχαρο, τίποτα πιο αξιαγάπητο ούτε πιο άξιο να ζήσει περισσότερα χρόνια απ' αυτή την κοπέλα.</p>
<p>Tu hominem investīga, quaeso, summāque diligentīa vel Rōmam mitte vel Epheso rediens tecum dedūc.</p>	<p>Εσύ, παρακαλώ, αναζήτησε τα ίχνη του ανθρώπου και με πάρα πολύ μεγάλη φροντίδα ή να τον στείλεις στη Ρώμη ή να το φέρεις μαζί σου, όταν επιστρέφεις από την Έφεσο.</p>
<p>In tanto civīli bello, in tanto ardōre animōrum et armōrum, quassāta res publica multa perdidit et ornamenta dignitātis et praesidia stabilitātis suae;</p>	<p>Σε ένα τόσο μεγάλο εμφύλιο πόλεμο, σε ένα τόσο μεγάλο πάθος της ψυχών και των όπλων, η ρημαγμένη πολιτεία έχασε και πολλά διακριτικά του κύρους και (πολλά) στηρίγματα της σταθερότητάς της·</p>
<p>Quod ut praedōnes animadvertērunt, abiectis armis ianuae appropinquāvērunt et clarā voce Scipiōni nuntiāvērunt (incredibile audītu!) virtūtem eius admirātum se venisse. Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerātī sunt et cupide Scipiōnis dextram osculātī sunt.</p>	<p>Μόλις οι ληστές παρατήρησαν αυτό, αφού άφησαν κάτω τα όπλα, πλησίασαν στην πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα - απίστευτο να το ακούει κανείς - ότι είχαν έρθει για να θαυμάσουν την ανδρεία του. Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος το δεξί (χέρι) του Σκιπίωνα.</p>

2. Να συμπληρώσετε τα κενά:

- Το 240 π.Χ. θεωρείται η «γενέθλιος» χρονολογία της. Τη χρονιά αυτή ένας έλληνας αιχμάλωτος πολέμου από τον Τάραντα, **(1) ο Λίβιος Ανδρόνικος**, οργανώνει στη Ρώμη παραστάσεις θεάτρου με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα Λατινικά.
- Ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρων (106-44 π.Χ.), υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας. Έγραψε πάνω από εκατό λόγους, από τους οποίους σώζονται περίπου οι μισοί και έχουν περιεχόμενο **(2) πολιτικό ή (3) δικανικό**.
- Ο Βεργίλιος είναι ο ποιητής του ηρωικού και διδακτικού έπους και του ποιμενικού ειδυλλίου ενώ ο Οράτιος εκπροσωπεί τη **(4) λυρική** δημιουργία.
- Το υπέροχο ταλέντο του Βεργιλίου είναι άμεσα διαπιστώσιμο και στις δύο προγενέστερες συλλογές του: στις δέκα βουκολικές **(5) Εκλογές** και στα τέσσερα βιβλία των **(6) Γεωργικών**.
- Δύο βασικά χαρακτηριστικά των μετακλασικών κειμένων είναι ο **(7) ρητορισμός** στο ύφος και ο **(8) ρεαλισμός** στο περιεχόμενο.

Μονάδες 4

3. Ποιοι συγγραφείς κάνουν την εμφάνισή τους κατά την τελευταία περίοδο της ρωμαϊκής λογοτεχνίας στον χώρο της <<εθνικής πεζογραφίας>>;

Στο χώρο της «εθνικής» πεζογραφίας διαπρέπουν κατά τον 5ο/6ο αιώνα συγγραφείς όπως ο αντιοχέας ιστορικός **Αμμιανός Μαρκελλίνος**, ο συγγραφέας των Γάμων του Ερμή με τη Φιλολογία (De nuptiis Mercurii et Philologiae) **Μαρτιανός Καπέλλας**, ο **Σύμμαχος**, ο **Κασσιόδωρος** και κυρίως ο **Βοήθιος**. Ο τελευταίος σχολίασε και μετέφρασε τον Αριστοτέλη στα Λατινικά - και έτσι μπόρεσε να μελετήσει την αριστοτελική φιλοσοφία ο δυτικός Μεσαίωνας. Λίγο πριν πεθάνει, συνέθεσε, εξόριστος και φυλακισμένος, το φιλοσοφικό αριστούργημα Η παρηγοριά της Φιλοσοφίας (De consolatione Philosophiae).

Μονάδες 6

Συνολικά Μονάδες 10

4. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της αριστερής στήλης με τα γράμματα της δεξιάς στήλης:

1. stabilivērunt δ	α. δηλητήριο
2. clarā γ	β. έπος
3. delētis α	γ. κλήση
4. scribo ε	δ. στοά
5. voce β	ε. σκαρίφημα

Μονάδες 10

5. quibus interemptis id omne recēpit. Quod illic appensum civitatī nomen dedit: Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλον αριθμό.

quo interempto ea omnia receperunt. Quae illic appensa civitatibus nomina dederunt.

Μονάδες 5

6. Να γράψετε την ίδια πτώση των επιθέτων στον θετικό βαθμό: C. Plinius Marcellino suo salūtem. Tristissimus haec tibi scribo: Fundāni nostri filia minor mortua est. Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi.

Tristis, parva, festivum, amabile, longā, dignum

Μονάδες 3

7. Να γράψετε ό, τι ζητείται για κάθε τύπο:

- praesentes fructus: γενική πληθυντικού **praesentium fructuum**
- nostros Decios: γενική ενικού **nostri Decii / i**
- tanto civīli: αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος **tanta civilia**

Μονάδες 6

8. Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και στις δύο φωνές: interemptis.

- **interime, interimite** (ενεργητική φωνή)
- **interimere, interimini** (παθητική φωνή)

Μονάδες 4

9. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

- Imitēmur: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού **imitaremini**
- mortua est: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος **moritura simus**
- vidi: την δοτική του γερονδίου **videndo**
- tulit: τον αντίστοιχο τύπο στον ενεστώτα **fert**
- rediens: τη γενική ενικού **redeuntis**
- perdidit: τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας (το υποκείμενο να θεωρηθεί ουδετέρου γένους) **perdendum fuit**
- prohibuisset: το απαρέμφατο συντελεσμένου μέλλοντα (το υποκείμενο να θεωρηθεί θηλυκού γένους και πληθυντικού αριθμού) **prohibitae fore**
- solent: χρονική αντικατάσταση (το υποκείμενο να θεωρηθεί ουδετέρου γένους)
solent, solebant, solebunt, solita sunt, solita erant, solita erunt

Μονάδες 12

10. rediens (4ο απόσπασμα), abiectis armis (τελευταίο απόσπασμα): να αναλυθούν οι μετοχές σε δευτερεύουσες προτάσεις με όλους τους δυνατούς τρόπους.

• dum redis	• Cum (ιστορικός) praedones arma abiecissent
• cum (χρονικός) redis	• postquam praedones arma abiecerunt (/ abiecerant)
	• cum (χρονικός) praedones arma abiecerant

Μονάδες 4 (16 x 0.25)

11. C. Plinius Marcellino suo salutem:

- Στην παραπάνω πρόταση:

- α. να αντικαταστήσετε την αντωνυμία *suus* με την *is* και να δηλώσετε τις διαφορές που προκύπτουν.
β. να την αναδιατυπώσετε τοποθετώντας το (εννοούμενο) ρήμα στο β' ενικό πρόσωπο· να προβείτε στις απαραίτητες αλλαγές.

α. Η αντωνυμία **suo** μετατρέπεται σε **eius**.

- **suo**: επιθετικός προσδιορισμός στο Marcellino, αναφέρεται στο υποκείμενο της πρότασης, άμεση αυτοπάθεια, κτήση με αυτοπάθεια.
- **eius**: γενική κτητική στο Marcellino, δεν αναφέρεται στο υποκείμενο της πρότασης (αλλά σε όρο που βρίσκεται έξω από αυτήν), κτήση χωρίς αυτοπάθεια.

β. (Tu) Marcellino **tuo** salutem **dicis**.

Μονάδες 4

12. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική: Plato quidam Sardinianus hominem comprehendit et in custodiam tradidit.

- A quodam Platone Sardiniano homo comprehensus est et in custodiam traditus est

Μονάδες 3

13. complures duces salutatum ad eum venerunt: Να δηλώσετε τον σκοπό με όλους τους δυνατούς τρόπους μετά από ρήμα κίνησης.

- complures duces ad eum venerunt **ut** (ei) **salutarent** (τελική πρόταση)
- complures duces ad eum venerunt **qui salutarent** (αναφορική και τελική πρόταση),
- complures duces ad eum venerunt **ad salutandum** (ad + αιτιατική γερονδίου)
- complures duces ad eum venerunt **salutandi causa** (γενική γερονδίου + causa)

Μονάδες 4

14. Να μετατρέψετε τις υπογραμμισμένες προτάσεις σε μετοχές:

- a. Tu hominem investiga, summaque diligentia mitte: Tu hominem **investigans** summa diligentia mitte.
b. Cum ante vestibulum dona posuissent domum reverterunt: Ante vestibulum **donis posit** domum reverterunt (ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή)

Μονάδες 3

15. Noli spectare: Να εκφράσετε την απαγόρευση με άλλο τρόπο.

- **Ne spectaveris**

Μονάδα 1

16. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrāre solent, domum revertērunt: Να αναγνωρίσετε πλήρως (εισαγωγή, εκφορά, δικαιολόγηση εκφοράς, συντακτική λειτουργία) τις δευτερεύουσες προτάσεις της παραπάνω περιόδου.

- **Cum ante vestibulum dona posuissent:**

Δευτερεύουσα επιρρηματική, χρονική πρόταση, η οποία εισάγεται με τον ιστορικό, διηγηματικό σύνδεσμο cum (cum historicum/narrativum).

- Εκφέρεται με υποτακτική (posuissent), διότι ο διηγηματικός cum αναφέρεται σε διηγήσεις του παρελθόντος, υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση δευτερεύουσας - κύριας και δημιουργεί μία σχέση αιτίου - αιτιατού ανάμεσά τους. Επιπλέον, είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου στην υποτακτική. Σε σχέση με το ρήμα της κύριας πρότασης «revertērunt», που είναι ιστορικός χρόνος, η δευτερεύουσα χρονική πρόταση εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.
- Τέλος, η πρόταση λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το revertērunt.

- **quae homines deis immortalibus consecrare solent:**

- Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στη λέξη dona της προηγούμενης επιρρηματικής χρονικής πρότασης.
- Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και
- εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (solent) γιατί δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

Μονάδες 5

17. Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi. Quā illa patientiā novissimam valetudinem tulit!: Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους τύπους που βρίσκονται σε αφαιρετική πτώση στο παραπάνω αποσπάσμα.

- **ea**: επιθετικός προσδιορισμός στο puella
- **puella**: β' όρος σύγκρισης, εκφέρεται με αφαιρετική (συγκριτική), συγκριτική λέξη το festivius
- **longiōre**: επιθετικός προσδιορισμός στο vitā
- **vita**: αφαιρετική (οργανική) του μέσου στο dignius (ή αφαιρετική της αναφοράς στο dignius)

Μονάδες 6 (8 x 0. 75)